

Mnogi bi rekli, da je drzno v pesniško zbirko uvrstiti družbenokritično pesem Črni cvet, v kateri »stari za likovni« (kar je tudi pogovorni izraz, ki jih v pesniški zbirki ne primanjkuje – srček, lulat) mladim pripoveduje o fantu, ki je na meji umrl, ko je bežal iz svoje države. Vendar sama menim, da je ta drznost upravičena – mladi se moramo zavedati sveta, ne smemo biti zaprti v nekem mehurčku. Avtorjeva iskrenost v mladostniških čustvih mlade pripelje do spoznanja, da so čustva »fajn«, da se jih ne smejo (smemo) sramovati. Biti moramo odprti za druge. Iskreno avtor izrazi, da umetnost rine duha človeštva naprej. To pa počne z neizprosno hojo po robu, z razgaljanjem resnice, z razgaljanjem človeške neumnosti. Torej drznost, iskrenost sta v literaturi (poeziji) izredno pomembni.

Drzne pa so tudi ilustracije v pesniški zbirki. So namreč v punk-rokovskem slogu narisane ilustracije izpod svinčnika Jureta Engelsbergerja. V črni (žalost), v beli (mladost) in rdeči barvi (ljubezen) si dajejo kontrast in se dopolnjujejo. Izbira barv je izredno primerna, saj je ljubezen navadno rdeče barve. Z ljubeznijo pa povezujemo tudi Romea in Julijo iz tragedije W. Shakespeara. Še ena drzna, a iskrena poteza Vinka Möderndorferja, saj sam pove, da ima Shakespeara rad in tudi to njegovo delo. Prav tako pa sta lirski subjekta fant ali dekle, ponekod celo oba in tako smo mladi dobili izvrstno pesniško delo, namenjeno prav mladim, s »simptomom« zaljubljenosti.

Najstniška ljubezen je namreč zelo zaželen okvara srca, ki slabi možgane, lica zardijo, ustnice vzdrtijo in krvni tlak se dvigne.

In to – ter še veliko več – se dogaja mladim v zbirki. Fant, ki lahko miselno misli, da bosta obe dekleti zapustili svoja fanta in prišli k njemu. Dekle, ki pove, kaj vse je narobe s fantom, nato pa prizna svojo ljubezen do njega; fanta, ki mu je žal za vse, česar z dekletom nista naredila; jutro fanta in dekleta, ko se spomnita drug na drugega ...

V vse to pa je slovenski pesnik, pisatelj, scenarist, dramatik in režiser umetelno vpletel izvrstna pesniška sredstva, slabšalne izraze (butast, retardiran), nagovore (takšen si), okrasne pridevke (droben list breze), elipse (že v torek), kratke povedi (In je lepa.), ponavljanja (tiho, tiho), besedne igre (Julija julija) ... Torej sodobno, po navdihu in predvsem iz srca.

To pa je želel pesnik tudi povedati – sporočal je o svobodnosti in o poeziji iz srca – tako kot sam meni – pripelje tudi resnico v srce brez ovinkov. Sama menim, da je poezija ravno ta svoboda, opominjanje drugih, da v občutkih niso sami, srce in velika ljubezen. In zopet smo pri Republiki Poeziji, ki spominja na vse to – tudi na avtorjevo veliko misel, da s poezijo odpiramo pogled bolje od znanosti. Tako namreč odpremo pogled tudi na ozadje tega, kar pravi zgodovina – na občutke in doživljanja takratnih ljudi.

Pesmi v pesniški zbirki so razdeljene v tri sklope: Včasih je preveč besed, Romeo in Julija iz sosednje ulice in Imeti rad. Skupaj sestavljajo celoto, oblikujejo zgodbo, ki si je zaslužila nagrado zlata hruška.

Odpirajo pogled, opominjajo, opozarjajo in se tudi hudomušno igrajo. Vse to je poezija. Vse to je življenje. In kot pravi avtor: »Preberite vsak dan eno pesem. Pomaga.«

Karin Batista | Osnovna šola Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, 9. razred

Mentorica | **Dragica Štemberger Maljevac**

Recept/navodila za uporabo poezije

Ljubezen, poezija, navdih. Vse, kar je v življenju najbolj potrebno.

Vsaka poezija se začne z navdihom in navdih se začne z ljubeznijo. Veliko stvari se začne z ljubeznijo in Vinko Möderndorfer to dobro ve. Začel je pisati pesmi, odkrivati poezijo v svojih najstniških letih. In kot je zapisal: »In še marsičesa ni bilo. Bila pa je ljubezen.« S tem je začel svoje pisanje pesmi. Njegovo pisanje se je, kot je rekel v nekem

intervjuju, poznalo, saj se po štiridesetih letih pisanja mora neke poznati. Njegova dela npr. Kit na plaži, Kot v filmu, Jaz sem Andrej in druga so že prejela veliko nagrad, npr. večernico, desetnico, modro ptico ... S tem je dokazal, da je sodoben slovenski umetnik, ki se lahko vživi v svet vsakogar – s svojim vsakodnevnim opazovanjem sveta.

Zanj je poezija pomembna zaradi čustev, saj poezija temelji na čustvih. Po njegovem mnenju v slovenski literaturi pri-

manjkuje prav takšne poezije in s tem se strinjam. Njegove pesmi v zbirki *Romeo in Julija* iz sosednje ulice so polne čustev, ljubezni. Namenjene so najstnikom in takih je zelo malo. V najstniških letih naj bi bila poezija najbogatejša, ustvarjanje najboljše, a v današnjem času je malo najstnikov, ki bodo pisali zaradi ljubezni, navdiha, poezije. Najstnikovo življenje je polno ljubezni, čustev, navdiha, a mladi iz tega redkokdaj povlečemo poezijo. Ljubezni ne manjka, navdiha tudi ne, manjka pa iskrenost in drznost.

Redko bomo naleteli na najstnika, ki bo v svojih pesmih (če jih bo sploh napisal) drzen, kaj šele iskren. V pesmih si nihče ne upa napisati tega, kar resnično čuti, drzno povedati, kaj meni, izpovedati ljubezen. Tudi če tega ne rečemo, si vedno mislimo, da je to »ne kul« in »čudaško«. Poezija pa je – kot sem sama odkrila v pesniški zbirki *Romeo in Julija* iz sosednje ulice – včasih tudi ne kul in ne čudaška. Še posebej najstniška poezija. Npr. pesem *Junija na česnji*. Mnogo ljudi bi reklo: »Kako lahko napišeš pesem iz petih besed?« Če imaš ljubezen, navdihi, še posebej pa iskrenost in drznost, pomeni, da lahko napišeš poezijo tudi brez besed. O tem govori tudi pesem *Kaj vse je pesem*. Pesem je vse. Moraš si le drzniti pisati iskreno in to je vse. Prebrala sem pesem *Junija na česnji* in – nerada priznam – bila ena izmed tistih, ki so imeli negativno mnenje. Prebirala sem jo znova in znova in ugotovila, da niso pomembne besede, ampak pomen. Kot je zapisal Vinko Möderndorfer: Ljubezen najbolj žari, kadar molči. To je napisal v svoji pesmi *Včasih je preveč besed*. S tem naslovom se strinjam, in sedaj, ko sem spoznala, kaj je skrito za »zidom besed«, vem, da se strinjam tudi s pomenom pesmi *Junija na česnji* in z Möderndorferjevim pismom.

Pesemska zbirka *Romeo in Julija* iz sosednje ulice, je ena redkih, ki iskreno in drzno govori o najstniškem življenju. Tudi če je ni napisal najstnik, je mladim zelo blizu. Po mojem mnenju lahko vsak najde ne samo otroka, ampak tudi najstnika v sebi, saj so – po mnenju mnogih – prav najstniška leta – najlepša leta življenja.

Vinko Möderndorfer je odkril najstnika v sebi in o tem pisal v svoji pesniški zbirki *Romeo in Julija* iz sosednje ulice, ki je bila izdana leta 2021. Le leto kasneje je zaslužen prejel priznanje zlata hruška.

To je dokaz, da če smo le iskreni in drzni, lahko pišemo poezijo, ki spremeni naš svet in morda s tem vlijemo pogum tudi drugim, da bi si drznili pisati iskreno, kot je to storil Vinko Möderndorfer. Čeprav piše že več kot 40 let in je izkušen pesnik, si lahko le predstavljamo, kaj lahko storimo mi, ki še vedno doživljamo svoja najstniška leta.

V pismu je Vinko Möderndorfer opisal svoje izkušnje, doživljanje poezije. Očitno mu ljubezni ni manjkalo in kot sem prej napisala – ljubezen vodi do navdiha in poezije. Njegovo pismo dojemam kot recept/navodilo za pisanje poezije. Kako uporabiti ljubezen, ki je glavna sestavina in jo pretvoriti v poezijo. Vmes je še navdih, ki je tako kot testo tik pred peko: osnova je narejena, do svežega kruha manjka le še peka.

V pesmih Vinka Möderndorferja pa končna jed ni kruh, ampak potica. Slastna in okusna, saj vemo, da se za besedami skriva ljubezen (navdih) poseben pomen, kot ko prerežemo potico, da pridemo do okusne čokolade, ki je v njej.

Z Möderndorferjevim pismom, ki ga je napisal, se popolnoma strinjam, saj se počutim kot da ga je napisal prav meni.

Pismu »zame« je dal naslov *Naj živi republika poezija*. Ko sem odkrivala življenje Vinka Möderndorferja, med pripravi na Cankarjevo tekmovanje, sem odkrila, da je tudi zavzet »branilec« kulture in kritik politike, ko gre za kulturo. Naslov pisma me ne preseneča.

V govoru na kulturnih prireditvah je večkrat opozoril politiko na nepravilnosti v kulturi.

Nič čudnega ni, da je svobodni pesnik dal svojemu pismu za mlade generacije naslov *Naj živi republika poezija*. V tej republiki naj bi vsak lahko izrazil svoje mnenje in bil svoboden. V republiki poeziji bi verjetno vsak resnično lahko izrazil svoje mnenje, pisal pesmi brez ovir in postal svobodni pesnik.

Državlani, ki so veseli, zadovoljni, sami vzklikajo v čast svoje države svobodno. Iz naslova lahko razberem, da je Vinko Möderndorfer želel, da smo v prihodnosti vsi svobodni in neustrašni v poeziji.

Svoje mnenje bi lahko izrazili v poeziji in nihče nas ne bi ozmerjal s »čudaki« in »ne kul ljudmi«. Vsak bi lahko pisal kot bi želel: drzno, iskreno in svobodno.

Vinko Möderndorfer je v svojem pismu navedel veliko koristnih informacij, misli in svojih izkušenj, ki mi bodo v prihodnje pomagale v mojem »boju drznosti in iskrenosti« – v poeziji.

Zame je bilo to pismo izgubljeni recept za uporabo poezije. Sedaj vem, da si moram upati in drzniti pisati iskreno. Sedaj vem, kako pravilno uporabljati poezijo.

Od sedaj naprej mi ne bo treba več neprestano iskati pomoči za stranke pri učiteljici, saj sem našla recept/navodila za uporabo poezije.